

Βαλλιάνειο Λύκειο Κεραμειών

Τμήμα Γ1

Όνομα: _____

Επώνυμο: _____

Ημερομηνία: _____

Δίωρη γραπτή δοκιμασία στο Νεοελληνική Γλώσσα
Η βία με τα χίλια πρόσωπα και ο κυβερνοεκφοβισμός

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

*

Πρωτόλεια ερωτήματα για τη βία

Ο Παναγιώτης ξεχώριζε μέσα στη σχολική αίθουσα αμέσως και από τη φυσιογνωμία και από τη συμπεριφορά: ψηλός, σωματώδης, κουρεμένο το κεφάλι, ανήσυχος, πάντα έτοιμος να μιλήσει, αν δε ζωγράφιζε, θα πείραζε κάποιον άλλο δίπλα του. Τον «πήρα με το καλό», ως όφειλα. Πιστεύω ότι τους μαθητές που είναι πάντα ζωηροί και ανήσυχoi πρέπει να τους αντιμετωπίζεις με διάθεση φιλίας. Ο Παναγιώτης ήταν σε ομάδα συγκρούσεων! Με την ομάδα του οργάνωναν επιθέσεις με αλυσίδες σε αντίπαλες πολιτικές ομάδες. «Ξύλο κανονικό», κύριε, «εκεί δεν έχει παίξει – γέλασε». Με φόβισε η ευκολία με την οποία μου παρουσίασε τη δραστηριότητά του. Δεν έδειχνε καμιά ντροπή. Ξεδίπλωνα με αργό και μεθοδικό τρόπο τη «δράση» μου πάνω στο παιδί, ολόκληρη στρατηγική! Στα διαλείμματα και στους σχολικούς περιπάτους άρχισε να με πλησιάζει όλο και περισσότερο. Είχε πάρει θάρρος. Του έθετα ερωτήματα μέσα από το πεδίο των δικών του επιλογών. Απαντούσε με διαρκώς μικρότερη σταθερότητα. Τον εκνεύριζα ...

Έφερνα στην επιφάνεια τη μεγάλη δύναμη του παραδείγματος. Τους ανέφερα μια φορά το περιστατικό – με είχε απασχολήσει ως πρόεδρος της ΟΛΜΕ – κατά το οποίο οπαδοί αθλητικής ομάδας είχαν χτυπήσει μέχρι θανάτου με αλυσίδες έναν οπαδό άλλης αθλητικής ομάδας, ένα παιδί 15 χρονών, μαθητή της Α' Λυκείου! Τους είχα πάει και το σχετικό δημοσίευμα για να μην ερμηνευτεί ότι θεωρητικολογούσα. Έχασα μια ώρα μάθημα. Αφησα να αναπτυχθεί ένας διάλογος θέτοντας μερικά ερωτήματα. Υπάρχει ποτέ κανένας λόγος για να στερήσω τη ζωή από τον άλλον; Ποια θα είναι η ζωή της μάνας του παιδιού που σκοτώθηκε; Τι σημαίνει αν κάθε φορά η όποια διαφορά (ποδοσφαιρική, πολιτική, ιδεολογική, εθνική κλπ. κλπ.) γίνεται αφορμή για εχθροπραξία, για μάχη μέχρι εξαφάνισης του άλλου, του διαφορετικού;

Ο Παναγιώτης συμμετείχε χαλαρά. Ήξερα ότι θα επιζητούσε αφορμή για να με αντικρούσει. Πέρασα και εγώ στην επίθεση. «Παναγιώτη, να σου κάνω μια ερώτηση; Μέχρι τώρα βγαίνεις νικητής από τις συγκρούσεις και αισθάνεσαι περήφανος. Έχεις σκεφτεί ότι κάποια στιγμή οι “άλλοι” μπορεί να είναι πιο δυνατοί ή πιο πολλοί και να χάσετε;». «Έχουμε και σιδερένιες γροθιές και όχι μόνο, κύριε, τι νομίζετε;»... «Το δέχομαι ότι είναι έτσι. Θέλω να σε ρωτήσω. Αν τραυματίσεις ή αν σκοτώσετε και κάποιον, γιατί η βία δεν έχει όρια, αυτό για σένα θα είναι μια θετική εξέλιξη; Θα τον έχεις πείσει για την ορθότητα της ιδεολογίας σου;». «Μα δεν μας ενδιαφέρει να αλλάξουν πολιτικές απόψεις, σιγά μην τους κάνουμε και δικούς μας». «Επομένως θέλετε να τους εξαφανίσετε;». «Και βέβαια». «Τότε και οι άλλοι δε νομίζω ότι είναι χαζοί, θα επιδιώκουν το ίδιο. Εγώ θέλω να σκεφτείς το εξής: αν αύριο σε μια τέτοια σύγκρουση τραυματιστείς, πώς θα είναι η ζωή σου μετά; Αν, για παράδειγμα, μείνεις ανάπηρος, έχεις προετοιμαστεί για το πώς θα αντιμετωπίσεις ολόκληρη τη ζωή σου; και επειδή θεωρώ

* τα πρώτα/τα πρώιμα

ότι είσαι στοιχειωδώς έξυπνος, δε νομίζω ότι δεν το έχεις σκεφτεί μέχρι τώρα και θα ήθελα την απάντησή σου τώρα».

Είχα επιλέξει τη μετωπική αντιπαράθεση. Αρκετά δεχόμουν τη δική του παρακμιακή επιχειρηματολογία. «Ορίστε σε ακούω Παναγιώτη. Και μη μου πεις ότι δεν το έχεις σκεφτεί, γιατί θα σε θεωρήσω πολύ χαζό και δεν έχει νόημα να συζητήσω άλλο μαζί σου». Είχε ξαφνιαστεί. «Φίλε μου, η βία δεν είναι παιχνίδι, η βία δεν είναι όπλο στα χέρια σου, είναι και όπλο στα χέρια του άλλου, η βία είναι ευθεία προσβολή της ζωής, της αξίας του ανθρώπου, η βία είναι πάνω από σένα, την ώρα που νομίζεις ότι είσαι από την πλευρά του θύτη βρίσκεσαι στη θέση του θύματος, δεν υπάρχει σύνορο! Και θα 'θελα να σε ρωτήσω – επειδή δεν υπάρχει άνθρωπος στη γη που δεν αγαπά τη μητέρα του – σκέφτεσαι τον πόνο της μάνας σου; Το έχεις κουβεντιάσει καθόλου με τη μαμά σου;».

Έφυγα λέγοντάς του ότι είχα δουλειά. Δεν τον ξαναπλησίασα. Με απέφευγε και αυτός. Του μιλούσα φιλικά αλλά τίποτε για το επίμαχο... Ανησυχούσα γιατί τέλειωνε η χρονιά και δεν ήξερα τι έκβαση θα έχει η διαμάχη... Κάποια μέρα ένας φίλος του ήλθε και με βρήκε. «Κύριε, σας θέλει ο Παναγιώτης». Συναντηθήκαμε. «Ξέρετε, μου έκανε εντύπωση η επιμονή σας. Στην αρχή νόμιζα ότι ήταν η πολιτική διαφορά μας που ήσασταν αντίθετος μαζί μου. Μετά συνειδητοποίησα το ενδιαφέρον σας. Πήγα στην ομάδα μου και τους είπα ότι φεύγω γιατί υπάρχει οικογενειακό πρόβλημα και πρέπει να βοηθήσω τη μητέρα μου. Υπάρχει πράγματι. Αλλά και να μην υπήρχε, δεν ήθελα να τους πω ότι μετάνιωσα ή ότι εγκαταλείπω για άλλο λόγο εκτός από τα οικογενειακά αυτό που έκανα μέχρι τώρα. Φοβόμουν. Αυτός ο φόβος με βοήθησε τελικά. Τον είχα γνωρίσει και όταν πρωτοξεκίνησα τις συγκρούσεις, αλλά τότε τον είχα κατανικήσει ή έτσι πίστευα... Τώρα ο φόβος με βοήθησε. Θα ξανασκεφτώ ό,τι μου λέγατε τόσο καιρό...».

Τον Νικον Τσούλια, <https://www.fractalart.gr/prwtoleia-erwtimata-gia-ti-vial/>, Διασκευή

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Με το φαινόμενο του ηλεκτρονικού εκφοβισμού (Cyberbullying) αναφερόμαστε στην ενδο και εξωσχολική βία που εκδηλώνεται μέσω ηλεκτρονικών συσκευών. Περιλαμβάνει την επαναλαμβανόμενη αποστολή ηλεκτρονικών ή τηλεφωνικών μηνυμάτων με απειλητικό, ρατσιστικό ή σεξιστικό περιεχόμενο, δημιουργία προφίλ διαδικτυακά με ψευδή στοιχεία, ανάρτηση ψεύτικων ειδήσεων, προσωπικών πληροφοριών, φωτογραφιών, βιντεοσκοπημένου υλικού καθώς και την υποκίνηση ενός ατόμου να λάβει μέρος σε μια ομάδα που έχει σκοπό την άσκηση βίας. Η τεχνολογία προσφέρει μια ανωνυμία που οδηγεί ορισμένους να συμπεριφέρονται καταχρηστικά online, με τρόπους που ποτέ δεν θα εξετάζαμε στον πραγματικό κόσμο. Κακόβουλο ή δυσφημιστικό περιεχόμενο μπορεί να κυκλοφορήσει με ευκολία και να το δει ένα ευρύτερο ακροατήριο. Το περιεχόμενο μπορεί ενδεχομένως να υπάρχει για πάντα, παρά τις καλύτερες προσπάθειες για την αφαίρεσή του.

Δυνητικά κάθε μαθητής θα μπορούσε να εμπλακεί σε περιστατικό κυβερνοεκφοβισμού. Ως θύτης διακρίνεται από ασυνήθιστα ελάχιστο άγχος και ανασφάλεια, νιώθει την ανάγκη να κυριαρχεί και να έχει τον έλεγχο της κατάστασης, αδυνατώντας να ελέγξει τον εαυτό του, πόσο μάλλον για τον πόνο που προκαλεί. Ως θύμα σπάνια υπερασπίζεται τον εαυτό του ή αντεπιτίθεται, αποσύρεται κλαίγοντας ή θυμώνοντας, είναι αγχώδης, εσωστρεφής και χωρίς πολλούς φίλους, δίχως κοινωνικές και διαπροσωπικές δεξιότητες, με παθητική στάση στα γεγονότα. Ως παρατηρητής, επιλέγει να μην εμπλακεί από φόβο, γιατί δεν ξέρει τι να κάνει, φοβάται την εκδίκηση, θεωρεί πως οι ενήλικες δεν θα τον πιστέψουν ή δεν θα κάνουν τίποτα. Αποτελούν τη σιωπηρή πλειοψηφία και οι θύτες το εκλαμβάνουν σαν έγκριση- αποδοχή.

Στους τρόπους αντιμετώπισης εντάσσεται η προληπτική παρέμβαση. Αφορά το σύνολο του πληθυσμού και περιλαμβάνει την ενημέρωση όλων (παιδιών, εφήβων, εκπαιδευτικών, γονέων) για θέματα νεανικής παραβατικότητας και την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στις νέες μορφές νεανικής παραβατικότητας και σε τρόπους πρόληψης, εντοπισμού και αντιμετώπισης του φαινομένου.

Πηγή: Ασφάλεια στο διαδίκτυο <http://internet-safety.sch.gr/index.php/provooli/mtrl/them-par/cbpypt>

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Βία δεν είναι οι φωνές του αγέρα που τρέχει στα βουνά
Μήτε τα νερά στο ορμητικό ποτάμι.
Βία είναι της κάμαρης τα λόγια τα χοντρά,
τα δάκρυα στα σεντόνια τα λινά
του κορμιού που προδόθηκε σε έναν έρωτα χαράμι.
Βία είναι το απότιστο λουλούδι της αυλής,
το βάζο με τα κρίνα στο σαλόνι.
Βία είναι ο θάνατος στο έμβρυο που δεν χάρηκε το φως της πιο μικρής αυγής.
Στον ουρανό να χάνεται ένα παιδικό μπαλόνι.
Και όλοι μιλούν για την ειρήνη.
Την όμορφη κοπέλα που ποτέ στα μάτια δεν την κοιτούν.
Για την γυναίκα που πείνασε, βιάστηκε στου πολέμου την δύνη.
Για την γυναίκα που ποτέ δεν σεβάστηκαν και πάντα κρυφά υποτιμούν.
Και όλοι αυτοί μιλούν για την ειρήνη...

Σαραντος Μινωπετρος, [https://www.fractalart.gr/wdi-se-kapoia-paidia-poy-den-itha-megalwsoyn-pote/-](https://www.fractalart.gr/wdi-se-kapoia-paidia-poy-den-itha-megalwsoyn-pote/-Γεωμετρία των Ιδεών)
Γεωμετρία των Ιδεών

Θέμα Α

Ο Νίκος Τσούλιας στο **Κείμενο 1** χρησιμοποίησε όπως ομολογεί μια στρατηγική για να πείσει το μαθητή του στο θέμα της βίας. Να αποδώσετε περιληπτικά σε 80 περίπου λέξεις τα βασικά βήματα αυτής της στρατηγικής.

Μονάδες 20

Θέμα Β

B1. Ποιους δυο τρόπους πειθούς επιστρατεύει ο γράφων όπως διαφαίνονται στη 2^η παράγραφο του **Κειμένου 1** «Έφερνα...διαφορετικού;» για να πείσει τον συνομιλητή του περί της φρικαλεότητας που γεννά η βία; Να τους εντοπίσετε και να εξηγήσετε αν τους θεωρείτε ως ορθή επιλογή από τον Τσούλια, λαμβάνοντας υπόψη σας την επικοινωνιακή περίσταση των συνομιλούντων (δάσκαλος- μαθητής).

Μονάδες 15

B2. Η στάση του γράφοντος απέναντι στη βία είναι σαφώς καταγγελτική. Να βρείτε δυο χωρία απ' το **Κείμενο 1** που το πιστοποιούν αυτό καθώς και τις ανάλογες γλωσσικές-εκφραστικές επιλογές που χρησιμοποιεί (Μία διαφορετική για κάθε χωρίο που θα βρείτε).

Μονάδες 10

B3. Το **Κείμενο 2** είναι πολυτροπικό. Ποια θεωρείτε ότι είναι η πρόθεση του κειμενογράφου και σε ποιο βαθμό το σκίτσο προβάλλει την πρόθεσή του;

Μονάδες 10

Θέμα Γ

Ν' αναφέρετε τους κειμενικούς δείκτες που προβάλλουν τέσσερις μορφές βίας, όπως τις αντιλαμβάνεται το ποιητικό υποκείμενο. Θεωρείτε πως εξυπηρετεί κάποιον στόχο του η αναφορά του στη γυναίκα στους τελευταίους στίχους; Ν' απαντηθεί συνολικά σε 150 λέξεις.

Μονάδες 15

Θέμα Δ

Διάβασες τα δυο πρώτα κείμενα (Κείμενα 1 και 2) στα πλαίσια μιας εργασίας σου και δοθείσης της ευκαιρίας, με αφορμή τη συνάντηση γονέων στο σχολείο σου, αναλαμβάνεις να εκφωνήσεις ένα λόγο στον οποίο θ' αναλύσεις το μείζον αυτό ζήτημα απ' την οπτική που σου έδειξαν τα δυο προαναφερθέντα κείμενα αλλά προσθέτοντας τις γνώσεις ή εμπειρίες σου πάνω στο θέμα. (σε 350-400 λέξεις)

Μονάδες 30